

**Votaziun dal pievel dals
3 da mars 2013
Explicaziuns dal Cussegl federal**

- 1 Conclus federal davart
la politica da famiglia**
- 2 Iniziativa dal pievel «cunter
remuneraziuns abusivas»**
- 3 Midada da la Lescha davart
la planisaziun dal territori**

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Davart quai vegni votà

Conclus federal davart la politica da famiglia

Il nov artitgel constituziunal oblighescha la Confederaziun ed ils chantuns da promover la cumpatibilitad da la famiglia cun in'activitad da gudogn u cun ina furmaziun. Il Cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar questa midada da la Constituziun federala.

**Emprim
project**

Infurmaziuns davart quest project	paginas 4–11
Text da votaziun	pagina 8

Iniziativa dal pievel «cunter remuneraziuns abusivas»

L'iniziativa vul rinforzar l'influenza dals acziunaris sin las remuneraziuns dals cussegls d'administraziun e da las direcziuns generalas en interpresas quotadas a la bursa. Quai duai permetter d'impedir remuneraziuns excessivas ed abusivas.

**Segund
project**

Infurmaziuns davart quest project	paginas 12–23
Text da votaziun	paginas 19–20

Midada da la Lescha davart la planisaziun dal territori

La midada da la Lescha davart la planisaziun dal territori vul reducir zonas da construcziun memia grondas e franar uschia la construcziun sparpagliada en Svizra. I sa tracta d'ina cuntraproposta indirecta a l'iniziativa per la cuntrada. Cunter questa revisiun da la lescha è vegnì inoltrà in referendum. Sch'ella vegn refusada, sto vegnir votà davart l'iniziativa per la cuntrada.

**Terz
project**

Infurmaziuns davart quest project	paginas 24–33
Text da votaziun	paginas 34–38

Conclus federal davart la politica da famiglia

La dumonda da votaziun è la suandanta:

Vulais Vos acceptar il conclus federal dals 15 da zercladur 2012 davart la **politica da famiglia**?

Il Cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar il nov artitgel costituziunal.

Il Cussegl naziunal ha acceptà il project cun 129 cunter 57 vuschs e 2 abstenziuns, il Cussegl dals chantuns cun 28 cunter 12 vuschs ed 1 abstenziun.

Il pli impurtant en furma concisa

En bleras famiglias ston u vulan ozendi tuts dus geniturs ir a lavurar. Tgi che ha ina famiglia ed il medem mument in'activitad da gudogn è però savens confruntà cun difficultads spezialas. La consequenza da quai è che cunzunt mammas sa retiran sfurzadamain dal tuttafatg u per part da la vita professiunala.

Cumpatibilitad da la famiglia cun in'activitad da gudogn u cun ina furmaziun

Perquai stoi daventar pli simpel da cumbinar la famiglia cun in'activitad da gudogn ubain cun ina furmaziun. Las cundiziuns generalas ston vegnir concepidas uschia che la vita da famiglia po vegnir coordinada meglier cun in'activitad da gudogn u cun ina furmaziun. Per quai dovri oravant tut avunda purschidas da tgira complementaras a la famiglia sco canortas, maisas da mezdi u centers dal di per uffants. Da quai profitescha er l'economia che ha in interess che uschè bleras dunnas ed uschè blers umens sco pussaivel hajan in'activitad da gudogn.

Meglras cundiziuns generalas

Il parlament vul meglierar la situaziun, ma el è da l'avis che la basa costituziunala actuala na saja betg suffizienta. Perquai ha el agiuntà in nov artitgel a la Constituziun federala. Quel oblighescha la Confederaziun ed ils chantuns da promover la cumpatibilitad da la famiglia cun in'activitad da gudogn u cun ina furmaziun. Cumpetents per quai èn en emprima lingia ils chantuns: Els duain procurar per ina purschida suffizienta da plazzas da tgira complementaras a la famiglia u a la scola. La Confederaziun intervegn mo alura cun directivas naziunalas, sche quai daventass necessari.

Nov artitgel costituziunal

Il Cussegl federal ed il parlament èn persvadids che la nova regulaziun serva a las famiglias e gida a segirar noss bainstar. Els recumondan perquai al pievel ed als chantuns d'acceptar il nov artitgel costituziunal.

Puntg da vista dal Cussegl federal e dal parlament

Il project da votaziun en detagl

Sin basa da la Constituziun vertenta ha la Confederaziun gia preni differents mesiras a favur da las famiglias. Uschia ha ella introduci en spezial la cumpensaziun dal gudogn en cas d'ina maternitad. Per gulivar ils custs supplementars che resultan sch'ins ha uffants, ha ella ultra da quai fixà per tut la Svizra ils imports minimals per ils supplements da famiglia e rendì las taglias pli favuraivlas per famiglias. La finala paja la Confederaziun contribuziuns en il rom d'in program limità per stgaffir novas plazzas d'assistenza per uffants.

Sustegn actual tras
la Confederaziun

Per distgargiar finanzialmain ils geniturs èn pia gia vegnidas realisadas diversas novaziuns. Ultra da quai èsi ussa necessari che las famiglias possian cumbinar meglier in engaschament professional cun las obligaziuns famigliaras. Per quai duain la Confederaziun ed ils chantuns s'engaschar pli fitg. La Constituziun actuala na porscha però betg ina basa suffizienta per in tal engaschament. Il parlament ed il Cussegl federal vulan perquai serrar questa largia cun il nov artitgel costituziunal davart la politica da famiglia.

Serrar ina largia
en la Constituziun

Da nov duain la Confederaziun ed ils chantuns promover la cumpatibilitad da la famiglia cun in'activitad da gudogn u cun ina furmaziun. Ils chantuns vegnan obligads da procurar per ina purschida suffizienta da plazzas da tgira che kompletteschan la famiglia e la scola, per exempel canortas, scolas dal di u maisas da mezdi. Ils chantuns decidan sezs, co ch'els adempleschan questa incumbensa. Igl è lur chausa, sche e quant ferm ch'els s'engaschan finanzialmain. Ils geniturs da lur vart na pon betg far valair in dretg d'ina plazza da tgira sin basa da l'artitgel costituziunal. I resta er lur decisiun privata, sch'els vulan laschar tgirar lur uffants ordaifer chasa u betg.

Mesiras dals
chantuns

La Confederaziun daventa activa mo, sch'ils chantuns promo- van memia pauc la cumpatibilitad da la famiglia cun in'acti- vidad da gudogn e mo sche las stentas d'auters acturs sco las vischnancas, organisaziuns privatas, persunas privatas u l'economia na bastan betg. Per exempel po ella alura obligar ils chantuns da metter a disposiziun in tschert dumber da plazzas da tgira. Ultra da quai survegn la Confederaziun tras quest nov artitgel costituziunal la cumpetenza da prender senza mesiras per promover la cumpatibilitad da la famiglia cun in'actividad da gudogn. Ella po per exempel er sustegnair finanzialmain mesiras dals chantuns u d'auters acturs.

Mesiras da la Confederaziun

Avant che la Confederaziun possia s'engaschar senza u far prescripziuns als chantuns, sto il parlament reglar ils detagls en ina lescha federala. Cunter questa lescha pudess vegnir inoltrà in referendum. Uschia ha en mintga cas il pievel l'ultim pled. Eventuals custs supplementars per la Confederaziun e per ils chantuns dependan da la realisaziun concreta dal nov artitgel costituziunal e na pon perquai anc betg vegnir quantifitgads oz.

Nagina realisaziun senza lescha

Tenor la Constituziun vertenta è la Confederaziun gia oz obligada da resguardar ils basegns da las familias adem- plind sias incumbensas. Ultra da quai po la Confederaziun sustegnair gia oz mesiras che vegnan realisadas per exempel dals chantuns, da las vischnancas u d'organisaziuns privatas per proteger la famiglia. Questas duas regulaziuns vertentas vegnan surpigliadas dal nov artitgel costituziunal e cumplet- tadas cun la disposiziun che la Confederaziun ed ils chantuns stoppian promover la cumpatibilitad da la famiglia cun in'actividad da gudogn.

Extensiun da la regulaziun actuala

Text da votaziun

Conclus federal davart la politica da famiglia

dals 15 da zercladur 2012

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sunter avair gi invista dal rapport da la Cumissiun per segirezza sociala e sanadad dal Cussegl naziunal dals 10 da november 2011¹

e da la posiziun dal Cussegl federal dals 15 da favrer 2012²,

concluda:

I

La Constituziun federala³ vegn midada sco suonda:

Art. 115a Politica da famiglia

¹ Ademplind sias incumbensas resguarda la Confederaziun ils basegns da las famiglias. Ella po sustegnair mesiras per proteger la famiglia.

² La Confederaziun ed ils chantuns promovon la cumpatibilitad da la famiglia cun l'actividad da gudogn u cun la furmaziun. Ils chantuns procuran surtut per ina purschida adequata da structuras per la tgira d'uffants che cumpletteschan la famiglia e la scola.

³ Sche las stentas dals chantuns e d'autras instituziuns na bastan betg, definescha la Confederaziun princips per promover la cumpatibilitad da l'avair famiglia cun l'actividad da gudogn u cun la furmaziun.

Art. 116 al. 1 e 2

¹ *Aboli*

² La Confederaziun po decretar prescripziuns davart ils supplements da famiglia e manar ina cassa federala da cumpensaziun per famiglias.

II

Quest conclus suttastat a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

¹ Fegl uffizial federal **2012** 675 (versiun tudestga)

² Fegl uffizial federal **2012** 1827 (versiun tudestga)

³ CS **101**

Las tractativas en il parlament

Quest project è resultà d'ina iniziativa parlamentara da l'onn 2007. Quella ha pretendi in nov artitgel costituziunal concernent ina politica da famiglia cumplessiva. En il decurs da la debatta ha il parlament decidì da metter la cumpatibiltad da la famiglia cun in'activitad da gudogn e cun ina furmaziun en il center dal nov artitgel costituziunal. Ina impurtanza speziala ha survegnì en quest connex l'incumbensa dals chantuns da procurar per ina purschida suffizienta da plazzas da tgira che cumpletteschan la famiglia e la scola, per exempel canortas u maisas da mezdi.

Il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns èn stads d'accord che la famiglia è centrala per il funcziunament da nosa societad e ch'ella dovra ina protecziun speziala ed in sustegn particular. Precis uschè incontestà era il fatg che las structuras da las chasadas e las furmas da famiglia èn sa midadas fermamain ils ultims decennis. Las famiglias dad oz èn confruntadas cun bleras novas sfidas.

Disputaivla en il parlament è dentant stada la dumonda, sch'il stadi saja responsabel per promover la cumpatibiltad da la famiglia cun in'activitad da gudogn u cun ina furmaziun e sch'ina tala incumbensa duai vegnir integrada en la Constituziun.

Ina minoritad ha refusà il nov artitgel costituziunal. Tenor l'avis da quests parlamentararis intervegniss la Confederaziun uschia nunnecessariamain en l'autonomia dals chantuns. Per la politica da famiglia duajan vinavant esser responsabels ils chantuns e las vischnancas, las competenzas modestas da la Confederaziun, fixadas en la Constituziun actuala, tanschian. Cun quest project vegnian ultra da quai stgaffidas novas incumbensas per la Confederaziun e per ils chantuns cun custs supplementars che na sajan betg previsibels. Plinavant èsi vegnì criticà ch'il nov artitgel costituziunal indebleschia l'atgna responsabladad da las famiglias e promovia la tgira dals uffants ordaifer la famiglia e che bleras famiglias vegnian chatschadas en ina dependenza supplementara dal stadi.

Ina clera maioritad dal parlament ha però resguardà sco necessari che la Confederaziun ed ils chantuns fetschian dapli per ch'ils geniturs possian coordinar meglier la professiun cun la famiglia. La largia respectiva en la Constituziun stoppia vegnir serrada. Tenor questa maioritad dal parlament tegna il nov artitgel costituziunal quint dals basegns da las famiglias, gida a cumbatter la povradad da famiglias e rinforza l'economia. El stgaffescha ina regulaziun moderada ch'integrescha las stentas actualas e che lascha la responsabladad en emprima lingia als chantuns. La Confederaziun ed ils chantuns possian vinavant decider sez, co e cun tge meds finansials ch'els vulessan promover concretamain la cumpatibiltad da la famiglia cun in'activitad da gudogn u cun ina furmaziun.

Ilis arguments dal Cussegl federal

Il nov artigel costituziunal concernent la politica da famiglia reconuscha l'importanza centrala da la famiglia per la societad e resguarda meglier ses basegns. El serva er als interess da l'economia. Il Cussegl federal sustegna il project en spezial per ils suandants motivs:

La situaziun generala da las famiglias è sa midada fermamain ils ultims decennis. Las dunnas han ozendi ina meglra furmaziun e bleras han er in'activitad da gudogn, perquai ch'ellas vulan u perquai ch'ellas ston ir a lavurar per motivs finanzials. In fatg è però er che bleras dunnas sa retiran da la vita professiunala u na frequentan nagina furmaziun per tgirar ils uffants. Bleras dunnas renunzian er ad uffants per in'activitad professiunala u per ina furmaziun. Quest svilup n'è tenor l'avis dal Cussegl federal betg bun per nosssa societad e per l'economia. Perquai dovri mesiras adattadas.

Ilis basegns
da las famiglias
èn sa midads

Per ina politica da famiglia ston las cundiziuns generalas per famiglias vegnir meglieradas uschia che la tgira dals uffants e l'activitad da gudogn sa laschan coordinar meglier l'ina cun l'autra. Per quai dovri oravant tut dapli plazzas da tgira complementaras a la famiglia ed a la scola. Da quai profiteschan cunzunt las dunnas. Uschia vegni prestà bler per l'egualitad en la professiun ed en la famiglia.

Promover
l'egualitad

Bleras mammas han ozendi ina buna furmaziun e duain pudair restar en il martgà da lavur ubain far furmaziuns supplementaras. Noss economia dovra numnadamain spezialistas e spezialists ed è dependenta che uschè bleras dunnas ed uschè blers umens sco pussaivel hajan in'activitad da gudogn. Sche bleras persunas èn activas en ina professiun, resultan ultra da quai dapli entradas fiscalas e dapli contribuziuns per nossas assicuranzas socialas.

Rinforzar l'economia
e segirar il bainstar

Bleras famiglias èn dependentas da las entradas da tuts dus geniturs. Persunas ch'educheschan sulettas n'han savens nagina autra opziun che dad ir a lavurar. Ellas èn spezialmain periclitadas cun lur uffants da daventar povras; quai vala er per famiglias cun blers uffants. Sch'ins po cumbinar pli facilmain la famiglia cun in'activitad da gudogn u cun ina furmaziun, pon ils geniturs meglierar sezs lur situaziun economica. Uschia po vegnir cumbattida effizientamain la povradad da famiglias.

Cumbatter la povradad da famiglias

Per il Cussegl federal è il nov artigel costituziunal necessari per sviluppar vinavant la politica a favur da las famiglias. Ils chantuns, las vischnancas, l'economia e persunas privatas duain rinforzar lur engaschament actual. Cun il nov artigel costituziunal po la Confederaziun daventar activa precis là, nua che questas stentas na bastan betg.

Promover specificamain las famiglias

Il nov artigel costituziunal na fixescha intenziunadamain betg co che la Confederaziun s'engascha e n'er sch'ella fa prescripziuns als chantuns u betg. Quai sto l'emprim vegnir reglà dal parlament en ina lescha federala che vegn eventualmain er suttamessa al pievel per la votaziun. Las consequenzas finanzialas per la Confederaziun e per ils chantuns dependan pia er da la realisaziun concreta. Perquai na pon ellas anc betg vegnir quantifitgadas oz.

Ils custs dependan da la realisaziun

Il nov artigel costituziunal dat a las famiglias dapli libertad d'agir. Cun ina purschida sufficiente da plazzas da tgira complementaras a la famiglia han ils geniturs dapli libertad da decider, tgi che duai lavurar quant bler e tgi che tgira ils uffants. Els èn er pli libers da decider, sch'els vulan laschar tgirar lur uffants ordaifer chasa u betg.

Ils geniturs survegnan dapli libertad da decider

Per tut quests motifs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d'acceptar il Conclus federal davart la politica da famiglia.

Iniziativa dal pievel «cunter remuneraziuns abusivas»

La dumonda da votaziun è la suandanta:

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel
«**cunter remuneraziuns abusivas**»?

Il parlament n'ha decidì nagina recumandaziun per las votantas
e per ils votants.

Il pli impurtant en furma concisa

Il onns passads è per part vegnì criticà publicamain che diversas interpresas pajan fitg grondas remuneraziuns ed indemnizaziuns da partenza a lur cader, independentamain dal success economic da l'interpresa. En quest connex è resultada l'iniziativa dal pievel «cunter remuneraziuns abusivas».

Situaziun da
partenza

L'iniziativa vul metter cunfins a las interpresas quotadas a la bursa, per che quellas na possian betg pli pajar remuneraziuns excessivas a lur cader superiur. Questa finamira duai vegnir cuntanschida en emprima lingia cun trais novas disposiziuns: Las remuneraziuns per il cussegl d'administraziun e per la direcziun ston vegnir approvadas liantamain da la radunanza generala dals acziunaris; la perioda d'uffizi dals commembers dal cussegl d'administraziun vegn limitada ad 1 onn; tscherts geners da remuneraziuns sco indemnizaziuns da partenza u premias per cumpras da firmas vegnan scumandadas. Tgi che n'observa betg questas reglas, duai ultra da quai pudair vegnir chastià.

Tge vul l'iniziativa?

Il Cussegl federal ed il Cussegl dals chantuns refusan l'iniziativa: Ella chaschunass ina regulaziun exagerada e mettes en privel il dretg d'acziun liberal, in argument impurtant per l'attractivitat da la Svizra. Il Cussegl naziunal ha desistì da dar ina recumandaziun per la votaziun.

Puntg da vista
dal Cussegl federal
e dal parlament

Il parlament renconuscha il basegn da regulaziun per remuneraziuns en connex cun las interpresas quotadas a la bursa ed ha perquai deliberà ina cuntraproposta indirecta. Quella realisescha las pretensiuns essenzialas da l'iniziativa sin il stgalim d'ina lescha, è dentant tut en tut pli moderada. Er il Cussegl federal sustegna questa cuntraproposta indirecta.

Il project da votaziun en detagl

L'iniziativa dal pievel «cunter remuneraziuns abusivas» è vegnida inoltrada ils 26 da favrer 2008. Il medem onn ha il Cussegl federal recumandà al parlament da refusar questa iniziativa ed ha proponì da cumplettar percurer la revisiun dal dretg d'acziun, en lavur dapi l'onn 2007, cun disposiziuns supplementaras davart remuneraziuns en connex cun las interpresas quotadas a la bursa.

Il parlament n'è betg stà d'accord cun questa cumplettaziun ed ha elavurà l'onn 2010 differentas cuntrapropostas, tranter auter cun disposiziuns dal dretg fiscal davart remuneraziuns fitg autas ch'èn vegnidas discutadas en il parlament ed en la publicitad duvond il term «taglia sin bonus». Il Cussegl federal ha sustegnì la taglia sin bonus; il Cussegl naziunal l'ha dentant refusada.

Per tractar questas cuntrapropostas e l'iniziativa ha il parlament prolungà duas giadas il termin per mintgamai 1 onn. Ils 16 da mars 2012 ha el deliberà ina cuntraproposta indirecta che surpiglia disposiziuns essenzialas da l'iniziativa.

L'iniziativa dal pievel «cunter remuneraziuns abusivas» pertutga exclusivamain las interpresas quotadas a la bursa. Ella vul rinforzar l'influenza dals acziunaris sin las remuneraziuns per il cussegl d'administraziun, per la direcziun e per il cussegl consultativ. Per cuntanscher questa finamira vegnan proponidas differentas mesiras:

- Ils acziunaris voteschan mintga onn a la radunanza generala davart la summa che vegn messa a disposiziun per la remuneraziun dals commembers dal cussegl d'administraziun, da la direcziun e d'in eventual cussegl consultativ. Ultra da quai elegian els mintga onn il president ed ils ulteriurs commembers dal cussegl d'administraziun sco er ils commembers da la cumissiun da remuneraziun.
- Empè da sa participar fisicamain a la radunanza generala, pon ils acziunaris er duvrar meds da communicaziun electronics per far diever da lur dretg da votar e d'eleger.

Fatgs precedents

Pretensiuns da l'iniziativa

Rinforzar ils dretgs dals acziunaris

- Fin ussa pudeva il cussegl d'administrasiun da l'interpresa represchentar ils dretgs da votar dals acziunaris en il rom da la represchentanza instituziunala (represchentanza dals dretgs da votar tras l'organ). Medemamain pudevan las bancas, tar las qualas ils acziunaris avevan deponì lur aczias, exequir ils dretgs da votar per las persunas respectivas (represchentanza dals dretgs da votar tras ils deposits). Quai vul l'iniziativa scumandar. Admess fiss sulettamain il transferiment dal dretg da votar a represchentants independents che vegnan elegids da l'interpresa en la radunanza generala.

Tenor l'iniziativa ston ils statuts d'ina interpresa reglar en il futur er l'import da las rentas, dals emprests e dals credits, il dumber permess da mandats ordaifer il concern sco er ils plans da reussida e da participaziun dals commembers dal cussegl d'administrasiun, da la direcziun e dal cussegl consultativ; per ils commembers da la direcziun plinavant er la durada dals contracts da lavur.

Regulaziuns
statutaras liantas

L'iniziativa prevesa in scumond da pajar indemnizaziuns da partenza a commembers dal cussegl d'administrasiun e da la direcziun. Er scumandadas èn remuneraziuns che vegnan pajadas anticipadamain. Ils commembers dal cussegl d'administrasiun e da la direcziun na dastgan er betg survegnir premias per cumpras e venditas da firmas.

Remuneraziuns
scumandadas

Las cassas da pensiun ch'investeschan lur daners regularmain en aczias d'interpresas quotadas a la bursa vegnan obligadas d'exequir lur dretg da votar. Tenor l'iniziativa ston ellas resguardar ils interess da lur persunas assicuradas. Ultra da quai ston ellas mussar, co ch'ellas han votà.

Obligaziun da
votar per cassas
da pensiun

Cuntravenziuns cunter las pretensiuns da l'iniziativa duain pudair vegnir sancziunadas cun in chastì da detenziun fin a 3 onns e cun in chastì pecuniar fin a sis remuneraziuns annualas.

Disposiziuns
penalas

Il parlament ha realisà las pretensiuns essenzialas da l'iniziativa en sia cuntraproposta indirecta. Quella è gia vegnida deliberada. Il Cussegl dals chantuns ha acceptà la cuntraproposta indirecta cun 42 vuschs cunter 1, il Cussegl naziunal unanimamain. En sia posiziun dals 25 d'october 2010 ha il Cussegl federal beneventà explicitamain la cuntraproposta indirecta.

Quella entra dentant mo en vigur, sche l'iniziativa vegn refusada e sch'il referendum cunter ella na reussescha betg.

Sch'in referendum reussescha, decida la votaziun dal pievel.

En il decurs da las tractativas ha il parlament er discutà ina cuntraproposta che cuntegneva in'uschenumnada taglia sin bonus per remuneraziuns fitg grondas. Il Cussegl naziunal l'ha dentant refusada. Perquai n'ha il parlament betg pudì s'unir en la votaziun finala per dar ina recumandaziun cuminaivla per la votaziun.

La cuntraproposta indirecta dal parlament

(entra en vigur mo, sche l'iniziativa «cunter remuneraziuns abusivas» vegn refusada)

Differenzas tar l'iniziativa

En cas d'interpresas quotadas a la bursa na decreteschan betg ils acziunaris, mabain il cussegl d'administraziun las disposiziuns davart las remuneraziuns per ils commembers dal cussegl d'administraziun, da la direcziun e dal cussegl consultativ (**reglament da remuneraziun**). Il reglament da remuneraziun sto dentant vegnir approvà dals acziunaris.

Las remuneraziuns per il cussegl d'administraziun, per la direcziun e per il cussegl consultativ d'interpresas quotadas a la bursa ston vegnir **preschentadas mintga onn en il rapport da remuneraziun**.

I vegn renunzià d'introducìr ina nova **disposiziun penala**. Il dretg penal vertent basta.

La cuntraproposta regla l'obligaziun da votar da las cassas da pensiun en ina moda main absoluta. Las cassas da pensiun exequeschan lur dretgs da votar «sche pussaivel».

Cun **disposiziuns pli rigurusas davart il duair da vigilanza** dal cussegl d'administraziun e **davart la restituziun da remuneraziuns betg giustifitgadas** va la cuntraproposta indirecta pli lunsch che l'iniziativa.

Disposiziuns sumegliantas a l'iniziativa

Ils acziunaris d'interpresas quotadas a la bursa decidan mintga onn davart la **summa totala da las remuneraziuns** per il cussegl d'administraziun, per il cussegl consultativ sco er per la direcziun. La radunanza generala po decider, sche las directives da la direcziun han in effect liant u mo consultativ.

En cas d'interpresas quotadas a la bursa èn scumandadas da princip **indemniziuns da partenza e remuneraziuns** che vegnan pajadas **anticipadamain** a commembers dal cussegl d'administraziun, da la direcziun e dal cussegl consultativ. En l'interess da l'interpresa pon ils acziunaris dentant concluder excepziuns da quest scumond.

Sco tar l'iniziativa vegn la represchentanza instituziunala dals dretgs da votar limitada a represchentants independents. Quels vegnan elegids da la radunanza generala.

Da nov pon las interpresas metter a disposiziun **meds da comunicaziun electronics** per ch'ils acziunaris na stoppian betg pli sa participar fisicamain a la radunanza generala.

La **perioda d'uffizi prescritta en la lescha per il cussegl d'administraziun** d'interpresas quotadas a la bursa importa 1 onn. Questa durada po vegnir prolungada en ils statuts fin a 3 onns.

Text da votaziun

Iniziativa dal pivel «cunter remuneraziuns abusivas»

I

La Constituziun federala¹ vegn midada sco suonda:

Art. 95 al. 3 (nov)

³ Per proteger l'economia publica, la proprietad privata ed ils acziunaris ed er en il senn d'ina gestiun duraivla d'interpresas definescha la lescha directivas per las societads d'acziuns svizras, quotadas en Svizra u a l'exteriur, tenor ils principis suandants:

- a. La radunanza generala votescha mintga onn davart la summa totala da las remuneraziuns (daners e valur da las prestaziuns materialas) per il cussegl d'administraziun, per la direcziun generala e per il cussegl consultativ. Ella elegia mintga onn il president dal cussegl d'administraziun e mintga singul commember dal cussegl d'administraziun e da la cumissiun da remuneraziun sco er in represchentant independent da las personas cun il dretg da votar. Las cassas da pensiun voteschan en l'interess da lur personas assicuradas e rendan transparent co ch'ellas han votà. Ils acziunaris pon votar electronicamain sin distanza; els na pon betg vegnir represchentads d'in commember d'in organ da la societad u d'in depositari.
- b. Ils commembers dals organs da la societad na survegnan naginas indemnizaziuns da partenza u autras indemnizaziuns, naginas remuneraziuns anticipadas, naginas premias per cumpras e venditas d'interpresas e nagins contracts supplementars da consulenza u da lavur cun societads da la medema grupp. La gestiun da la societad na dastga betg vegnir delegada ad ina persuna giuridica.
- c. Ils statuts regleschan l'import dals credits, emprests e rentas als commembers dals organs da la societad, sco er lur plans da reussida, ils plans da participaziun, il dumber permiss da mandats ordaifer il concern sco er la durada dals contracts da lavur dals commembers da la direcziun generala.
- d. La violaziun da las disposiziuns tenor las literas a–c vegn sancziunada cun in chasti da detenziun fin a trais onns e cun in chasti pecuniar fin a sis remuneraziuns annualas.

II

Las disposiziuns transitoricas da la Constituziun federala vegnan cumplettadas sco suonda:

¹ CS 101

Art. 197 cifra 8 (nov)²

8. Disposiziun transitorica tar l'art. 95 al. 3

Fin che las disposiziuns legalas entran en vigur, decretescha il Cussegl federal las disposiziuns executivas necessarias entaifer in onn suenter che l'alinea 3 da l'artitgel 95 è vegnì acceptà dal pievel e dals chantuns.

² Gia che l'iniziativa dal pievel na substituescha nagina disposiziun transitorica existenta, vegn la numeraziun definitiva da la cifra da quest artitgel introducida pir suenter la votaziun dal pievel. La numeraziun definitiva sa basa sin la cronologia da las midadas acceptadas en las votaziuns dal pievel. La Chanzlia federala integrescha talas adattaziuns publitgond ils texts concernids en la Collecziun sistematica dal dretg federal (CS).

İls arguments dal comité d'iniziativa

Charas votantas, chars votants

Per quels motifs duessas Vus votar GEA per l'iniziativa «cunter remuneraziuns abusivas»:

- ✓ L'iniziativa pertutga mo societads quotadas a la bursa, naginas interpresas pitschnas e mesaunas.
- ✓ Novas disposiziuns en la Constituziun federala na pon betg vegnir annulladas uschè spert.
- ✓ Las remuneraziuns abusivas dals managers cun imports da milliuns fan donn a las interpresas ed a l'economia.
- ✓ La crisa economica e finanziaria conferma che l'autoregulaziun na funcziunescha betg.
- ✓ Er las stentas internaziunalas per meglras regulaziuns lessan introducir «votaziuns liantas».
- ✓ Attractividad da la Svizra per interpresas internaziunalas: dapi che l'iniziativa è vegnida inoltrada, han er gronds concerns sco ACE Ltd, Coca Cola HBC, Foster Wheeler, Orascom Development, Tyco, Weatherford etc. transferì lur sedia principala en Svizra.
- ✓ Plans davart gudogns e participaziuns, rentas, emprests e credits ston vegnir reglads en ils statuts.
- ✓ İls acziunaris decidan liantamain davart ils imports da las remuneraziuns per il cussegl d'administraziun, per la direcziun generala e per il cussegl consultativ.
- ✓ İgl è scumandà da pajar indemnizaziuns da partenza, pajaments anticipads e premias cur che firmas vegnan cumpradas e vendidas.
- ✓ İls commembers dal cussegl d'administraziun ed il president ston vegnir confirmads mintg'onn en in'elecziun.
- ✓ Represchentants da las cassas da pensiun e dals fonds da l'AVS ston votar transparentamain en il senn da las personas assicuradas.
- ✓ Cun noss chapital spargnà en las cassas da pensiun ed en ils fonds da l'AVS essan nus tuts acziunaris.

Per quels motifs è la cuntraproposta absolutamain insufficienta:

- ✗ Mo 38% da las pretensiuns da l'iniziativa èn vegnidas integradas.
- ✗ Artigels da lescha pon vegnir midads senza problems e fitg spert.
- ✗ Cun contracts da lavur a lunga durada èn gia programmads imports da milliuns per pajaments da salari che cuntinueschan er suenter ina desditga.
- ✗ Largias e pussaivladads da guntgir: contracts da lavur multipels per ils commembers dals organs directivs restan pussaivels
- ✗ Senza directivas cuntrarias ston represchentants independents da votantas e votants suandar la voluntad dal cussegl d'administraziun
- ✗ İ l **mancan** tranter auter: la votaziun lianta davart las remuneraziuns per la direcziun generala; in scumond liant da pajaments anticipads e d'indemnizaziuns da partenza; l'obligaziun explicita da votar per las cassas da pensiun ed ils fonds da l'AVS; disposiziuns penalas per cas da cuntravenziun.

Nus As engraziain cordialmain per Vossa vusch: GEA «cunter remuneraziuns abusivas».

Uteriuras infurmaziuns chattan ins en tudestg sin:

www.abzockerei.ch www.abzockerinitiativeja.ch

Ilis arguments dal Cussegl federal

L'iniziativa dal pievel «cunter remuneraziuns abusivas» tracta in tema giustifitgà ed ha in titel empermettent. Cun pliras pretensiuns va ella dentant memia lunsch. Ella restrenscha cunzunt senza motivs la libertad d'agir economica da las interpresas quotadas a la bursa e pudess uschia avair in effect negativ per la Svizra sco piazza economica. La cuntraproposta indirecta dal parlament evitescha quests dischavantatgs. Il Cussegl federal refusa l'iniziativa cunzunt per ils suandants motivs:

Il Cussegl federal renconuscha ch'igl è necessari da fixar reglas cleras per las remuneraziuns dals cussegls d'administraziun e da las direcziuns d'interpresas quotadas a la bursa. Sco l'iniziativa prevesa er la cuntraproposta disposiziuns, grazia a las qualas ils acziunaris pon influenzer pli fitg questas remuneraziuns. Il titel attractiv da l'iniziativa na duai dentant betg zuppentar sias deblezzas.

La necessitad d'ina
regulaziun

Cun sias prescripziuns liantas, ses scumonds e sias disposiziuns penalas renunzia l'iniziativa al princip cumprovà dal dretg d'aczias liberal. Ella restrenscha memia fitg la libertad economica da las interpresas quotadas a la bursa. En ina tscherta dimensiun è questa libertad er necessaria per remuneraziuns.

Deblezzas da
l'iniziativa

Pliras disposiziuns da l'iniziativa na pudessan ultra da quai strusch vegnir realisadas en la pratica. Quai vala per exempel per la disposiziun che las cassas da pensiun stuessan votar exclusivamain en l'interess da las personas assicuradas. Quests interess pon en realitad esser fitg differents ed èn ultra da quai difficils d'eruir. Er betg pratitgbla è la prescripziun che numerus detagls davart las remuneraziuns, sco per exempel ils plans da participaziun u da rentas, stoppian vegnir fixads en ils statuts e che quels pudessan alura vegnir consultads publicamain.

L'iniziativa prescriba la finala ina perioda d'uffizi dad 1 onn per il cussegl d'administrasiun. Quai cuntrafa dentant ad ina gestiun duraivla da l'interpresa: empè dad organisar l'interpresa a lunga vista stuess il cussegl d'administrasiun procurar gia suenter curt temp per sia reelecziun.

La cuntraproposta indirecta deliberada dal parlament rinforza considerablament ils dretgs dals acziunaris. Sin il stgalim da la lescha integrescha ella pretensiuns essenzialas da l'iniziativa. Ella na sa basa dentant betg sin reglas fixas che restrenscheschan fermamain l'organisaziun da l'interpresa, ed er betg sin ina disposiziun penala exagerada. Er la cuntraproposta fixescha ils princips per remuneraziuns adequatas e metta cunfins a pretensiuns sfranadas. Tut en tut permetta ella dentant als acziunaris da chattar soluziuns pli flexiblas. Il Cussegl federal è da l'avis che la cuntraproposta indirecta saja la meglra soluziun. Ella dat als acziunaris la pussaivladad d'impedir abus en connex cun las remuneraziuns, senza che la libertad d'agir economica da las interpresas vegnia restrenschiada senza motivs. L'iniziativa rigurusa «cunter remuneraziuns abusivas» chaschuna ina regulaziun exagerada da las interpresas quotadas a la bursa – interpresas che contribueschan per gronda part al bainstar en Svizra. Questa regulaziun exagerada reduciss l'attractivladad da la Svizra sco lieu economic. Quai cun il privel che singulas interpresas grondas spustassan lur sedia en l'exteriur. Perquai refusa il Cussegl federal l'iniziativa.

Avantatgs da la
cuntraproposta
indirecta

Il parlament ha desistì da dar ina recumandaziun per la votaziun.

Midada da la Lescha davart la planisaziun dal territori (LPT)

La dumonda da votaziun è la suandanta:

Vulais Vus acceptar la midada dals 15 da zercladur 2012 da la Lescha federala davart la planisaziun dal territori (**Lescha davart la planisaziun dal territori, LPT**)?

Il Cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar la midada da la Lescha davart la planisaziun dal territori.

Il Cussegl naziunal ha acceptà il project cun 108 cunter 77 vuschs e 10 abstenziuns, il Cussegl dals chantuns cun 30 cunter 10 vuschs ed 1 abstenziun.

Il pli impurtant en furma concisa

En il passà han differents chantuns e differentas vischnancas fixà zonas da construcziun memia grondas. Talas zonas da construcziun vegnan savens surbajegiadas mo en ina maniera fitg sparpagliada, cun novs edificis ch'èn situads lunsch davent dals centers dals vitgs. Uschia crescha la destructureziun da la cuntrada. La midada da la Lescha davart la planisaziun dal territori vul separar pli cleramain ils territoris che dastgan vegnir surbajegiads dals territoris che na dastgan betg vegnir surbajegiads. Ella pretenda ch'il svilup dals abitadis saja pli cumpact, che las surfatschas betg duvradas en las zonas da construcziun vegnian utilisadas meglier e che zonas da construcziun surdimensionadas vegnian reducidas. En l'avegnir sto la grondezza da las zonas da construcziun s'orientar tenor il basegn probabel per 15 onns.

Finamira da la midada da la lescha

La midada da la Lescha davart la planisaziun dal territori è vegnida decidida dal parlament sco cuntraproposta indirecta a l'iniziativa per la cuntrada. Quella pretenda che la surfatscha totala da las zonas da construcziun en Svizra na vegnia betg engrondida per 20 onns. Ella è vegnida retratga dal comité d'iniziativa sut la cundiziun che la revisiun da la Lescha davart la planisaziun dal territori entria en vigur. Sche la revisiun da la Lescha davart la planisaziun dal territori vegn refusada, vegni votà davart l'iniziativa per la cuntrada.

Cuntraproposta a l'iniziativa per la cuntrada

Cunter la revisiun è vegnì inoltrà in referendum. I vegn crititgà ch'ella restrenschia ils dretgs da proprietad e ch'ella chaschunia in augment dals pretschs da terren.

Pertge il referendum?

Il Cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar la midada da la Lescha davart la planisaziun dal territori. Uschia pon ins metter ina fin a la sguazzada da terren ed a la destructureziun da la cuntrada.

Puntg da vista dal Cussegl federal e dal parlament

Noziuns impurtantas

Plan d'utilisaziun e plan directiv

Mintga vischnanca sto far in plan d'utilisaziun (er numnà plan da zonas) e laschar approvar quel dal chantun. Il plan d'utilisaziun fixescha las surfatschas ch'èn per exempel previsas per abitar, per lavurar e per il traffic. Per ils proprietaris da bains immobigliars è il plan d'utilisaziun liant.

Il plan directiv chantunal cuntegna prescripziuns planisatoricas surordinadas per il svilup d'abitadis e d'infrastructuras da traffic sco er per la protecciun e per l'utilisaziun da la cuntrada. El regla er la planisaziun da projects da construcziun pli gronds sco centers da temp liber u da cumpra. Ils plans directivs chantunals vegnan controllads da las autoritads federalas ed approvads dal Cussegl federal.

Enzonaziun ed exzonaziun

Il territori communal che n'è betg previs per surbajegiar, appartegna per regla ubain a la zona d'agricultura ubain ad ina zona da protecciun. Sch'in tal territori vegn previs da nov per ina surbajegiada, vegn el attribui a la zona da construcziun. Ins discorra alura d'ina enzonaziun. Da l'autra vart discurren ins d'ina exzonaziun (u dezonaziun), sch'il terren ch'era previs per ina surbajegiada vegn prendì or da la zona da construcziun e per exempel puspè attribui a la zona d'agricultura.

Regruppament dal terren

Il princip dal regrouppament dal terren enconuschan ins gia daditg en connex cun l'agricultura (arrundaziun dal terren, meglieraziun). Er entaifer las zonas da construcziun poi capitar ch'ina situaziun disfavuraivla u la repartiziun da parcelas engrevgescha u impedescha da construir en moda raschunaivla. Tras regrouppaments dal terren da construcziun, per exempel tras in barat u tras in'arrundaziun, resultan parcelas che pon vegnir surbajegiadadas en moda raschunaivla.

Destructuraziun da la cuntrada

Da destructuraziun discurren ins, sch'i vegn costruì en moda sparpagliada e nunordinada. Novs abitadis, novs areals d'industria e novas vias consume-schan uschia bler memia bler terren ed ultra da quai va a perder er bler terren cultivabel.

Il project da votaziun en detagl

En Svizra vegni construi fitg blier. Uschia va a perder onn per onn blier terren cultivabel. Quest terren manca lura per l'utilizaziun agricola e sco spazi da recreaziun. Las raschuns per l'activitad da construcziun èn il creschament da la popola-ziun, il basegn creschent da surfatschas d'abitar, da mastergen e d'infrastructuras sco er novas modas da viver: Dapi ils onns 1960 è la surfatscha d'abitar per persuna sa dublada a circa 50 m². En Svizra vegn surbajegiada onn per onn tut en tut ina surfatscha da la grondezza dal Lai da Murten u dal Lai Rivaun. Per ina perioda da 10 onns correspunda quai a la grondezza dal chantun Zug. Cunquei ch'il terren n'è betg insatge illimità, èsi necessari da spargnar il terren.

Il terren è stgars

Oz cumpiglian las zonas da construcziun en Svizra circa 230 000 hectaras. Da quellas n'è bunamain in tschintgavel betg surbajegià. La part da las reservas da terren da construcziun è tendenzialmain pli gronda en regiuns ruralas e turisticas ch'en territoris urbans. Igl è impurtant da fixar cun mesira las zonas da construcziun, perquai che reservas da terren da construcziun memia grondas favuriseschan la construcziun d'abitadis sparpagliads. Quest svilup augmenta il consum da terren e donnegescha la cuntrada e sia valur per il turissem. I vegnan er chaschunads dapli custs per proveder quests territoris cun vias e cun conducts d'aua, d'electricitad e d'aua persa.

Schanegiar
la cuntrada

Gia tenor il dretg actual duessan las zonas da construcziun cumpigliar mo tant terren, sco quai ch'i dovra probablmain entaifer 15 onns. En tschertas vischnancas tanschan las zonas da construcziun actualas dentant per passa 50 onns. Ellas èn pia blier pli grondas che necessari. Cun la revisiun da la lescha vegni fixà liantamain che las zonas da construcziun ston responder en l'avegnir al basegn probabel per 15 onns e che zonas da construcziun surdimensiunadas ston vegnir redimensiunadas.

Fixar las zonas da
construcziun tenor il
basegn probabel

Cun la revisiun vegn er meglierada la disponibladad dal terren da construcziun ch'è gia en ina zona. Il terren da construcziun na duai betg vegnir accumulà sur onns, mabain duai vegnir duvrà en moda raschunaivla. Quai po per exempel succeder tras in regruppament dal terren: Terren da construcziun vegn barattà per stgaffir parcelas coerentas adattadas per vegnir surbajegiadas. Ils chantuns pon – sco excepziun e sco ultima mesira – er obligar ils proprietaris d'in bain immobigliar da surbajegiar lur terren da construcziun entaifer in termin fixà. Ina tala mesira è dentant mo pussaivla, sche l'interess public per ina surbajegiada predominescha, en spezial per impedir ch'i vegnia accumulà terren da construcziun per motivs da speculaziun. Las mesiras per optimar l'utilisaziun dal terren da construcziun vegnan prendidas dals chantuns ensemen cun las vischnancas, ed ellas vegnan adattadas als basegns locals.

Nizzegiar meglier
il terren da
construcziun
existent

Sch'in toc terren vegn attribuì da nov a la zona da construcziun, s'augmenta sia valur fermamain. La revisiun prevesa ch'ils chantuns e las vischnancas survegnian en l'avegnir almain 20 pertschient da questa plivalur. La summa na sto dentant betg vegnir pajada immediatamain, mabain pir cur ch'il bain immobigliar enzonà è vegnì vendì u surbajegià – pia cur ch'ils proprietaris han fatg il gudogn. Ils chantuns e las vischnancas dovran quests daners per indemnisar ils proprietaris da bains immobigliars ch'èn vegnids prendids or da la zona da construcziun e che han perquai pers valur. Tut tenor la situaziun pon ils daners er vegnir impundids per concepìr plazzas publicas, parcs u vias. Cun la taxa sin la plivalur surpiglia la midada da la Lescha federala davart la planisaziun dal territori ina pratica cumprovada: Ils chantuns Basilea-Citad, Genevra, Neuchâtel e Turgovia han gia oz talas reglas da cumpensaziun. En ils chantuns Berna, Glaruna, Grischun e Sursilvania pon las vischnancas sa segirar ina part da la plivalur tras contracts cun ils proprietaris.

Taxa sin la plivalur

Il parlament ha decidì duas ulteriuras regulaziuns: Per l'ina profitan ils purs d'ina taxa pli bassa sin la plivalur, sch'els remplazzan per exempel ina stalla e fan investiziuns correspundentas entaifer in termin adequat suenter ch'els han vendì u surbajegià lur terren da construcziun. Per l'autra na ston ins da princip dumandar pli nagina permissiun da construcziun per implants solars sin ils tetgs en las zonas da construcziun e d'agricultura.

Regulaziuns per
l'agricultura e per
implants solars

La revisiun na vegn betg realisada d'in mument a l'auter: L'emprim ston vegnir adattads ils plans directivs chantunals. Ils chantuns han 5 onns temp da far quai. Alura ston las vischnancas adattar las zonas da construcziun en lur plans d'utilisaziun. La lescha na prescriba nagins termins per far quai. Tenor las experientschas dura questa adattaziun plirs onns. La realisaziun vegn pia a durar fin lunsch viaden ils onns 2020. Tras la midada da la lescha na datti nagins midaments tar la repartiziun federalistica da las incumbensas tranter la Confederaziun, ils chantuns e las vischnancas. La planisaziun dal territori resta en emprima lingua ina incumbensa dals chantuns e da las vischnancas.

Realisar la revisiun
pass per pass

La midada da la Lescha federala davart la planisaziun dal territori è ina cuntraproposta indirecta a l'iniziativa federala dal pievel «Spazi per l'uman e per la natira (iniziativa per la cuntrada)». Questa iniziativa vul dar a la Confederaziun dapli competenzas en la planisaziun dal territori e vul che la surfatscha totala da las zonas da construcziun en Svizra na vegnia betg engrondida per 20 onns. Suenter la decisiun dal parlament davart la revisiun da la Lescha davart la planisaziun dal territori è l'iniziativa per la cuntrada vegnida retratga sut la cundiziun che la revisiun entria en vigur. Cas cuntrari stoi lura vegnir votà tenor la lescha davart l'iniziativa per la cuntrada. Ord vista dal Cussegl federal e dal parlament è l'iniziativa per la cuntrada memia pauc flexibla, perquai ch'ella impediss er da crear las zonas necessarias.

Tge capita, sche
la revisiun vegn
refusada?

Ilis arguments dal comité da referendum

Soluziuns raschunaivlas empè d'in dictat da Berna

Questa revisiun da la Lescha davart la planisaziun dal territori na schlia nagins problems, anzi, ella creescha ina massa novas difficultads. Quest project da lescha vegn a chaschunar sforzs birocraatics monstrus che na sa laschan betg realisar senza in engondiment massiv da l'apparat statal. En diversas dumondas surpassa quest project perfin las pretensiuns extremas da l'iniziativa per la cuntrada che vul bloccar la construcziun per 20 onns.

Consequenzas gravantas

Quatter arguments principals per dir NA a quest project da lescha:

- Sch'ins diminuescha il terren da construcziun, creschan ils pretschs dal terren: tant ils locataris sco ils proprietaris da chasas sentissan quai gravantamain en lur custs d'abitar.
- Las obligaziuns planisadas da midar u d'abolir zonas da construcziun ubain da surbajegiars terrens creeschan intschertezzas giuridicas: per consequenza dessi problems d'execuziun ed ina massa proceduras giudizialas cumplitgadas e charas.
- I vegnan introducidas tagliias, taxas ed expensas novas e pli autas: l'incassament proponì da la plivalur sin gudogns tar la vendita da terren cun ina taxa d'almain 20 pertschient na basta betg per cuvrire las indemnizaziuns necessarias per l'expropriaziun da terren tar l'aboliziun da zonas da construcziun.
- Il dictat tras l'administraziun federala substituiss las bunas soluziuns federalisticas: ils chantuns, las regiuns e las vischnancas perdan cumpetenzas impurtantas tar la planisaziun dal territori. Las sfidas en connex cun la planisaziun dal territori n'èn dentant betg las medemas en il chantun Appenzell Dadora sco en il chantun Basilea-Citad.

I dat er autras soluziuns

En Svizra datti spazi avunda per satisfar als basegns da la populaziun e da l'economia – premess ch'ins nizzegia il terren en maniera adequata. Il comité da referendum sustegna las stentas per ina protecziun pli effizienta da la cuntrada. Ma in dictat da Berna na po betg esser la buna via, mabain ins sto chattar soluziuns raschunaivlas sin basa federalistica. Concretamain signifitga quai da concentrar la construcziun, da revitalisar ils centers da citads e vitgs, da mantegnair il terren cultivabel tant sco da moderar e da simplifitgar il dretg da construcziun. Cun dir NA a quest project da lescha impedeschan ins ch'i vegnia aboli il fundament solid per il bainstar e la qualidad da viver en noss pajais.

Ulteriuras infurmaziuns chattan ins en tudestg sin: www.rpg-revision-nein.ch

Ilis arguments dal Cussegl federal

La revisiun da la Lescha davart la planisaziun dal territori fraina la sguazzada da terren e cumbatta la speculaziun: zonas da construcziun memia grondas vegnan redimensiunadas, reservas existentas vegnan nizzegiadas meglier. Quai garantescha in svilup pli cumpact dals abitadis, schanegia la cuntrada e mantegna l'attractivitat da la Svizra sco lieu d'abitar e da lavur.

Il Cussegl federal sustegna il project en spezial per ils suandants motivs:

La midada da la Lescha davart la planisaziun dal territori garantescha ch'il terren vegnia duvrà pli precautamain. Quai è bain gia oz ina finamira da la planisaziun dal territori, che vegn dentant realisada en moda fitg differenta en ils chantuns. La revisiun pretenda ch'ils chantuns e las vischnancas sminueschian zonas da construcziun surdimensiunadas. Ella gida a mantegnair ina cuntrada intacta ed è perquai er en l'interess dal turissem e da la populaziun che tschertga recreaziun. Zonas da construcziun memia grondas han per consequenza ch'il terren cultivabel vegn surbajegià cun abitadis sparpagliads. Las novas disposiziuns legalas frainan questa sguazzada da terren. A medem temp impedeschan ellas ils custs consecutivs per proveder abitadis sparpagliads cun vias, electricitad ed aua: En tals territoris custa l'access savens duas giadas uschè bler sco en auters lieus, uschia ch'ils pajataglias ston pajar dapli. La revisiun fa frunt a quest svilup problematic.

La revisiun è equilibrada. Ella procura ch'ils chantuns e las vischnancas survegnian ina part dals retgavs che resultan da l'augment da la valur da parcellas che vegnan integradas en la zona da construcziun: Tgi che profita dal fatg che ses terren vegn integrà en la zona da construcziun sin basa d'ina deci-

La revisiun fraina la
destrutturaziun da
la cuntrada

La revisiun è
equilibrada

siun planisatorica, po augmentar quasi sur notg considerablamain la valur da ses bain immobigliar. Sche quest bain immobigliar vegn vendì u surbajegià, resulta in grond gudogn. Sin quest gudogn sto en l'avegnir vegnir pajada ina taxa sin la plivalur. Quella è la cuntrapart logica a las indemnaziuns che ston vegnir pajadas per parcelas che vegnan prendidas or da la zona da construcziun. Ella è ina soluziun buna e gista ch'è gia sa cumprovada en plirs chantuns ed en diversas vischnancas. Quai è er l'opiniun da la Conferenza dals directurs chantunals da construcziun, da planisaziun e da protecziun da l'ambient. Quella sustegna perquai la revisiun.

La revisiun sustegna las stentas da las vischnancas da meglierar la disponibladad dal terren da construcziun. Oz han ellas savens il problem ch'il terren da construcziun è bain avant maun, ma ch'el na vegn betg utilisà – per exempel causa che las parcelas èn fragmentadas, èn situadas en lieus disfavraivels u appartegnan a pliras personas che n'arrivan betg da sa cunvegnir ad in project. Quest terren da construcziun na vegn alura insumma gnanc sin il martgà. Quai augmenta il squitsch da crear novas zonas da construcziun a l'ur dals abitadis. La revisiun gida ad eliminar questa incunvegrientscha. Ella facilitescha il barat da terren da construcziun, uschia ch'i daventa pussaivel da construir en lieus raschunaivels. Plinavant permetta ella als chantuns da fixar termins per surbajegiar in bain immobigliar. Uschia cumbatta ella la speculaziun da terren e l'accumulaziun da terren da construcziun. Ella impedescha che terren da construcziun en lieus tschertgads vegnia retratg dal martgà e ch'il pretsch da terren vegnia chatschà ad aut supplementarmain.

La revisiun
augmenta la
disponibladad
dal terren

In consentiment a la midada da la Lescha davart la planisaziun dal territori è plinavant raschunaivla, perquai ch'ella cuntegna meglras soluziuns che l'iniziativa per la cuntrada ch'è dal tuttafatg inflexibla. Quella vul facticamain mantener il status actual da las zonas da construcziun en Svizra per 20 onns. Quai è la faussa via. Per blers chantuns na fissi uschia betg pussaivel da crear novas zonas da construcziun, sche quai fa da basegn. Il svilup economic vegniss restrenschì fermamain: Nua ch'igl è previsibel che la populaziun crescha e che novas interpresas vulan sa domiciliar, stoi esser er vinavant pussaivel da crear zonas novas. L'iniziativa per la cuntrada favuriss plinavant precis quels chantuns che han gia zonas da construcziun memia grondas. Ils chantuns che han fatg zonas correctas vegnissan percenter chastiads.

Per il Cussegl federal è l'iniziativa per la cuntrada ina soluziun nunadattada. Perquai recumonda el da dar la preferenza a la midada da la Lescha davart la planisaziun dal territori e d'acceptar la revisiun. Uschia mantegna la Svizra sia attractivitat sco lieu d'abitar e da lavur.

Per tut quests motifs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d'acceptar la midada da la Lescha davart la planisaziun dal territori.

Soluziun pli flexibla
che l'iniziativa per
la cuntrada

Text da votaziun

Lescha federala davart la planisaziun dal territori (Lescha davart la planisaziun dal territori, LPT)

Midada dals 15 da zercladur 2012

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,
sunter avair gi' invista da la missiva dal Cussegl federal dals 20 da schaner 2010¹,
concluda:

I

La Lescha federala dals 22 da zercladur 1979² davart la planisaziun dal territori vegn midada sco suonda:

Art. 1 al. 1 emprima frasa ed al. 2 lit. a^{bis}, b e b^{bis}

¹ La Confederaziun, ils chantuns e las vischnancas procuran ch'il terren vegnia utilisà cun mesira e ch'il territori da construcziun vegnia separà dal territori betg surbajegiabel. ...

² Cun mesiras da la planisaziun dal territori sustegnan els en spezial las suandantas stentas:

- a^{bis}. diriger il svilup da l'abitadi vers l'intern, resguardond ina qualitat d'abitar adequata;
- b. stgaffir abitadis cumpacts;
- b^{bis}. stgaffir e mantegnair las premissas territorialas per l'economia;

Art. 3 al. 2 lit. a ed al. 3 lit. a ed a^{bis}

² La cuntrada sto vegnir schanegiada. En spezial:

- a. duai l'agricultura avair a disposiziun avunda surfatschas cultivablas adattadas, en spezial surfatschas cun culturas alternantas;

³ Ils abitadis ston vegnir concepids tenor ils basegns da la populaziun, e lur extensiun sto vegnir limitada. En spezial:

- a. duain ils lieus d'abitar e da lavur vegnir repartids en moda cunvegnenta e vegnir planisads prioritarmain en territoris ch'èn accessibels adequatamain er cun meds da transport publics;

¹ Fegl uffizial federal 2010 1049

² CS 700

- a^{bis}. duain vegnir prendidas mesiras per utilizar meglier las surfatschas nun-duvradas u sutduvradas en zonas da construcziun sco er las pussaivladads da concentrar la surfatscha d'abitadi;

Art. 5 al. 1bis–1sexies

^{1bis} Ils avantatgs che resultan da la planisaziun vegnan cumpensads cun ina tariffa d'almain 20 pertschient. La cumpensaziun sto vegnir pajada, cur ch'il bain immobigliar vegn surbajegià u vendi. Il dretg chantunal concepescha la cumpensaziun, uschia ch'i vegnan cumpensadas almain las plivalurs che resultan da l'attribuziun duraivla dal terren ad ina zona da construcziun.

^{1ter} Il retgav vegn utilisà per mesiras tenor l'alinea 2 u per ulteriuras mesiras da la planisaziun dal territori tenor l'artitgel 3, en spezial tenor ils alineas 2 litera a e 3 litera a^{bis}.

^{1quater} Per calcular la taxa sto l'import che vegn duvrà entaifer in termin adequat per acquistar in edifizì agricul cumpensatoric destinà a la cultivaziun persunala, vegnir deduci da l'avantatg che resulta da la planisaziun en il rom d'ina enzonaziun.

^{1quinques} Il dretg chantunal po desister d'incassar la taxa:

- a. sch'ina communitad stuess pajar la taxa; u
- b. sch'il retgav previsibel da la taxa stat en ina relaziun disfavouraivla cun las expensas per l'incassament.

^{1sexies} En cas d'ina taglia sin il gudogn tras la vendita da bains immobigliars sto la taxa pajada vegnir deducida dal gudogn sco part da las spesas.

Art. 6 al. 1, al. 2 frasa introductiva ed al. 3 frasa introductiva, lit. a e c

¹ Aboli

² Preparond lur plans directivs elavuran ils chantuns la basa, en la quala els fixeschan tge territoris:

³ En la basa descrivan ils chantuns er il stadi ed il svilup vertent:

- a. da lur territori d'abitadi;
- c. da lur surfatschas cultivablas.

Art. 8 Cuntegn minimal dals plans directivs

¹ Mintga chantun fa in plan directiv che fixescha almain:

- a. il svilup previs da ses territori;
- b. co che las activitads cun in effect sin il territori vegnan coordinadas ina cun l'autra en vista al svilup prendi en mira;
- c. l'urari ed ils meds ch'èn previs per ademplir las incumbensas.

² Projects cun effects considerabels sin il territori e sin l'ambient ston avoir ina basa en il plan directiv.

Art. 8a Cuntegn dal plan directiv en il sector da l'abitadi

¹ En il sector da l'abitadi fixescha il plan directiv en spezial il suandant:

- a. la dimensiun totala da la surfatscha d'abitadi, la repartiziun da tala en il chantun e la moda e maniera da coordinar lur engrondiment sin plaun regiunal;
- b. la coordinaziun da l'abitadi cun il traffic sco er la garanzia d'ina accessibladad raziunala che permetta da spargnar surfatschas;
- c. la moda e maniera d'effectuar in svilup da l'abitadi d'auta qualidad vers l'intern;
- d. la moda e maniera da garantir che las zonas da construcziun correspundian a las pretensiuns da l'artitgel 15; e
- e. la moda e maniera da rinforzar la renovaziun da l'abitadi.

² Anteriur artitgel 8 alinea 2

³ Anteriur artitgel 8 alinea 3

Art. 15 Zonas da construcziun

¹ Las zonas da construcziun ston vegnir determinadas uschia ch'ellas correspundan al basegn probabel per 15 onns.

² Zonas da construcziun surdimensiunadas ston vegnir reducidas.

³ La situaziun e la grondezza da las zonas da construcziun ston vegnir coordinadas sin plaun intercommunal, observond las finamiras ed ils princips da la planisaziun dal territori. En spezial ston vegnir mantegnidas las surfatschas cun culturas alternantas e schanegiadas la natira e la cuntrada.

⁴ Da nov po terren vegnir attribui a la zona da construcziun:

- a. sch'el è adattà per vegnir surbajegià;
- b. sch'el vegn probablmain duvrà, rendì accessibel e surbajegià entaifer 15 onns, er en cas che las reservas d'utilisaziun internas en las zonas da construcziun existentas vegnan mobilisadas en moda consequenta;
- c. sche l'attribuziun na fragmentescha betg las surfatschas cultivablas;
- d. sche la disponibladad dal terren è garantida sin plaun giuridic; e
- e. sche l'attribuziun permetta da realisar il plan directiv.

⁵ La Confederaziun ed ils chantuns elavuran ensemen directivas tecnicas per l'attribuziun da terren a las zonas da construcziun, cunzunt per la calculaziun dal basegn da zonas da construcziun.

Art. 15a Promozioni da la disponibladad da terren da construcziun

¹ En collavuraziun cun las vischnancas prendan ils chantuns las mesiras ch'èn necessarias per che las zonas da construcziun vegnian utilisadas tenor lur destinaziun, en spezial mesiras dal dretg funsil sco regruppaments dal terren (art. 20).

² Il dretg chantunal prevesa che l'autoritàd cumpetenta po fixar in termin per surbajegiar in bain immobigliar, sche l'interess public giustifitgescha quai, e ch'ella po

Lescha federala davart la planisaziun dal territori

ordinar tschertas mesiras, sch'il termin scada senza ch'il bain immobigliar saja vegni surbajegià.

Art. 18a Implants solars

¹ En zonas da construcziun ed en zonas d'agricultura na dovran implants solars, che s'adattan sufficientamain als tetgs, betg ina permissiun da construcziun tenor l'artitgel 22 alinea 1. Tals projects ston mo vegnir annunziads a l'autorità cumpetenta.

² Il dretg chantunal po:

- a. determinar tscherts tips da zonas da construcziun, nua che l'aspect estetic è main impurtant e nua ch'er auters implants solars pon vegnir installads senza permissiun da construcziun;
- b. prevair in'obligaziun da dumandar ina permissiun da construcziun en tips da zonas da protecziun cleramain determinads.

³ Per installar implants solars sin monuments culturals e natirals d'impurtanza chantunala u naziunala dovri adina ina permissiun da construcziun. Ils implants solars na dastgan betg disturbar substanzialmain tals monuments.

⁴ En tut ils ulteriurs cas han ils interess d'utilisar l'energia solara sin edifizis existents u novs da princip la precedenza envers ils interess estetics.

Art. 19 al. 2

² La communitad sto render accessiblas las zonas da construcziun entaifer il termin previs en il program d'avertura, en cas da basegn po ella far quai en etappas. Il dretg chantunal regla la participaziun finanziaria dals proprietaris dals bains immobigliars.

Art. 38

Anteriuras disposiziuns transitoricas da la midada dals 17 da december 2010

Art. 38a Disposiziuns transitoricas da la midada dals 15 da zercladur 2012

¹ Entaifer 5 onns dapi l'entrada en vigur da la midada dals 15 da zercladur 2012 adattan ils chantuns lur plans directivs a las pretensiuns dals artitgels 8 ed 8a alinea 1.

² Fin ch'il Cussegl federal n'ha betg approvà questas adattaziuns dal plan directiv, na dastga il chantun respectiv betg engrondir la surfatscha totala da las zonas da construcziun ch'èn vegnidas determinadas cun vigur legala.

³ Suentar la scadenza dal termin tenor l'alinea 1 na dastga il chantun respectiv determinar naginas novas zonas da construcziun, uschè ditg ch'il Cussegl federal n'ha betg approvà l'adattaziun dal plan directiv.

⁴ Entaifer 5 onns dapi l'entrada en vigur da la midada dals 15 da zercladur 2012 reglan ils chantuns la cumpensaziun adequata d'avantatgs e da dischavantatgs considerabels tenor las pretensiuns da l'artitgel 5.

⁵ Suentar la scadenza dal termin tenor l'alinea 4 na dastga il chantun respectiv determinar naginas novas zonas da construcziun, uschè ditg ch'el na dispona betg d'ina cumpensaziun adequata tenor las pretensiuns da l'artitgel 5. Il Cussegl federal designescha quests chantuns, suenter ch'els han pudì vegnir a pled.

II

La Lescha d'energia dals 26 da zercladur 1998³ vegn midada sco suonda:

Art. 9 al. 3 lit. e

³ Ils chantuns decreteschan en spezial prescripziuns concernent:

- e. la producziun d'energias regenerablas e l'effizienz energetica: tar edifizis stgaudads, che adempleschan almain il standard da minergia, il standard da MoPEC⁴ u in standard cumparegliabel, na vegn il surpassament da maximalmain 20 cm per l'isolaziun termica u per in implant per utilizar meglier las energias regenerablas indigenas considerà ni per calcular en spezial l'autozza dals edifizis, las distanzas dals edifizis, dals cunfins, da las auas, da las vias u da las piazzas da parcar ni en connex cun las lingias da construcziun.

III

¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

² Il Cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

³ CS 730.0

⁴ Model per prescripziuns energeticas dals chantuns

PP
Spediziun postala

Trametter enavos a la controlla
d'abitants da la vischnanca

Recumandaziun
a las votantas ed als votants

Il Cussegl federal ed il parlament recu
mondan a las votantas ed als votants
da votar ils 3 da mars 2013 sco suonda:

- Gea al conclus federal davart
la politica da famiglia
- Il parlament n'ha decidì nagina
recumandaziun davart l'iniziativa
dal pievel «cunter remuneraziuns
abusivas»
- Gea a la midada da la Lescha davart
la planisaziun dal territori

Fin da redacziun:
14 da november 2012

Ulteriuras infurmaziuns sin:
www.admin.ch
www.parlament.ch
www.ch.ch